

Datum
2013-11-07

Diarie nr

Enheten för policy och analys
Christoffer Andersson
Skogsstyrelsen, 551 83 Jönköping
Tfn 036-359465

Landsbygdsdepartementet

Karin Tormalm

Komplettering av Uppdrag om förslag till ny lagstiftning om virkesmätning, meddelande 2013:2

Sammanfattning

Skogsstyrelsen har fått i uppdrag av Landsbygdsdepartementet att ta fram ett förslag på ny lagstiftning om virkesmätning. Förslaget till ny lag och förordning är publicerat i meddelande nr 2 2013.

Denna promemoria innehåller en förtydligad kostnadsberäkning för att kvantifiera administrativa kostnader för företag till följd av skyldigheter som föreslås i lagstiftningen.

Den totala beräknade kostnaden för skyldigheterna enligt förslaget uppgår till 380 miljoner kronor. Beräkningarna följer Tillväxtverkets beräkningsmodell ”regelräknaren”.

Även om det inte skulle finnas någon virkesmätning skulle företagen ha behov av att kvantifiera och värdera varuflöden för att kunna bestämma betalningen vid virkesaffärer och för att kunna styra sin verksamhet. I beräkningsmodellen uppgår kostnaden för själva mätningen och utskicket av mätbesked till köpare och säljare till 365 miljoner kronor. Det gör att den administrativa fördyringen till följd av lagen bedöms vara 15 miljoner kronor. Om man antar att företagen även har ett eget behov av att bedriva kontroll för att säkerställa mätkvaliteten så blir fördyringen på grund av lagen uppskattningsvis 1,2 miljoner kronor. Detta bör jämföras med värdet på det avverkade virket och de fördelar som lagstiftningen ger som beskrivs i meddelande nr 2 2013.

Virkesmätning av primärt skogsbränsle (dvs. energisortiment) i första affärsled är en skyldighet som inte ingår i den nu gällande lagstiftningen. Mängden virke för energiändamål utgör 8 procent av den totala mängden virke som omfattas av förslaget till ny lag. En andel på 8 procent av de totala kostnaderna motsvarar 30 miljoner kronor i skyldigheter för virke för energiproduktion enligt lagförslaget. Fördyringen av mätning av skogsbränslet till följd av lagförslaget uppgår till 1,2 miljoner kronor inklusive egenkontrollen.

Beskrivningen av företag med avseende på företagsstorlek och bransch visar på de företag som kan belastas med skyldigheter enligt lagförslaget. I

VML administrativa kostnader för företag 131107

Postadress
Huvudkontor
Skogsstyrelsen
551 83 JönköpingBesöksadress
Vallgatan 8
JönköpingTelefon
036-35 93 00
Fax
036-16 61 70Organisationsnr
202100-5612
Momsreg.nr
SE202100561201E-post
skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
www.skogsstyrelsen.se

beräkningen av administrativa kostnader med ”regelräknaren” ingår totalt 343 mätande företag. Detta är i praktiken en överskattning av antalet mätande företag eftersom de allra flesta köpare och säljare i första affärsled anlitar någon av de tre virkesmätningföreningarna och SDC (Skogsbrukets IT-företag) för mätningen.

Virkesmätningföreningar och andra mätande företag

I dagsläget utförs det mesta av virkesmätningen av tre virkesmätningföreningar VMF Nord, VMF Qubera och VMF Syd. SDC (Skogsbrukets IT företag) arbetar med övergripande databehandling, utskick av mätbesked, metod utveckling och kontroll. Tillsammans hanterar de ca 97 % av det sågtimmer och den massaved som omfattas av nu gällande virkesmätningsslag. Virkesmätningföreningarna och SDC är ekonomiska föreningar som styrs av representanter från både köpare och säljare av virke. Övriga organisationer som mäter virke är tjänsteföretag eller partsmätande företag som själva köper virke.

I beräkningen av administrativ börda har mätkostnaden 5 kronor per kubikmeter fast mått virke under bark använts (m³fub). Det motsvarar den genomsnittliga kostnad per kubikmeter virke som VMF Syd redovisar i sin årsredovisning för 2012.

Sågverksföretag och massbruketsföretag

Antalet och storlek på sågverksföretag och massbruk anges i Skogsstatistisk årsbok 2012. De allra flesta skogsföretag anlitar någon av virkesmätningföreningarna för att utföra virkesmätningen. Det finns även ett antal företag som själva utför partsmätning. Det är främst små företag och företag som sågar lövvirke som utför partsmätning av virke. Det finns 1084 sågverksföretag registrerade i SCB:s (Statistiska centralbyrån) företagsregister. De flesta är mycket små och köper inte virke för industriellt bruk. Det är även troligt att SCB:s statistik innehåller en del företag som inte längre är aktiva eftersom antalet sågverksföretag och massbruketsföretag i praktiken har minskat under lång tid. Svensk sågverksinventering visar att det finns 192 sågverksföretag som sågar mer än tusen kubikmeter virke per år. Mindre företag än så bedöms inte köpa virke för industriellt bruk i beräkningen nedan. För att beräkna administrativ börda enligt regelräknaren bedöms 192 sågverksföretag och 11 massbruketsföretag motsvara det antal företag som kan ha skyldigheter enligt virkesmätningsslagen.

Tabellen nedan beskriver antalet företag fördelade på storleksklass för år 2011, enligt Skogsstatistisk årsbok 2012. Storleksklasserna grundar sig på antalet anställda i företaget. Det antal företag som bedöms omfattas av lagstiftningen anges i parenteserna i kolumnen för summa

Storleksklass efter antal anställda	0	1- 9	10 - 49	50 - 199	200 -	Summa
Antal Sågverksföretag	719	250	82	25	8	1084 (192)
Antal Massabruksföretag	12	3	2	4	2	23 (11)

Företag som handlar med primärt skogsbränsle i första affärsled och deras kostnader för virkesmätning

Det primära skogsbränsle som handlas i första affärsled går nästan uteslutande till uppvärmning. Med primärt skogsbränsle menas toppar, grenar, rundvirke och stubbar som inte har haft någon tidigare användning. Det är vanligt att skogsbränslet är sönderdelat genom flisning eller krossning. I förslaget till lag och förordning i meddelande nr 2 2013 beskrivs motsvarigheten till primärt skogsbränsle som virke avsett för energiproduktion i industriell skala och som inte är förädlad och inte är biprodukter vid förädling.

Svensk Fjärrvärme AB representerar ca 140 företag som levererar 98 % av fjärrvärmeproduktionen i Sverige. De allra flesta av dessa företag har redan idag möjlighet att mäta vikt eller volym för bränslet till sina anläggningar. Svenska Trädbränsleföreningen representerar leverantörer av skogsbränsle och deras medlemmar köper det allra mesta av det primära skogsbränsle som kommer från det enskilda skogsbruket. Enligt Svenska Trädbränsleföreningens statistik levererar 25 företag ca 80 % av skogsbränslet på den svenska bränslemarknaden. En bedömning är att det totala antalet företag som köper primärt skogsbränsle i första affärsled är färre än 120 företag.

Fjärrvärmeproducenterna och de företag som handlar med primärt skogsbränsle i första affärsled ingår i samma flödeskedjor från skog till industri. Det sätt som företagen väljer att organisera mätningen av skogsbränslen kan innebära förändringar i logistiken för bränsletransporter och verksamheten vid lagringsplatser och terminaler. Rent tekniskt finns det möjlighet att mäta bränslet på flera ställen i flödeskedjan. Det går att anordna en rationell mätning av volym eller vikt vid värmeverken eller vid större terminaler. En undersökning gjord av SDC visar att 80 % av bränslet går direkt från skogen till förbrukaren och att 20 % av skogsbränslet lagras vid terminal. En studie från SDC visar på att det finns ca 250 terminaler för bränslehantering. För att samutnyttja mätstationer och fordonsvagnar kan antalet terminaler komma att minska i framtiden. För mindre aktörer som inte levererar direkt till stora värmeverk och för de bränslemängder som behöver

lagras vid små terminaler finns det idag teknik för att väga bränslet med fordonsvåg, lastbärrvåg eller med kranvåg. I Finland är det till exempel vanligt att kranvågar används för att mäta virke för betalning till markägaren och för betalning till entreprenören för utfört arbete. Det går även att mäta volymen för sönderdelat material i kubikmeter stjälpått (m³s) under förutsättning att man använder en metod som går att kontrollera. Med stjälpått mått menas volymen för sönderdelat material inklusive luft. Oftast transporteras flis i en container på lastbil där containerns mått är kända. Mätningen av stjälpått mått lämpar sig för småskalig hantering eftersom den inte innebär investeringar i fasta mätutrustningar. I dagens hantering är det vanligt att en chaufför som är anställd i ett åkeriföretag är den person som utför själva mätningen av flisat skogsbränsle. Med förslaget till ny lag är det viktigt att en mätande chaufför på ett tydligt sätt arbetar på uppdrag av ett mätande företag och att chauffören har den kompetens som behövs och andra arbetsförutsättningar för att utföra mätningen enligt lagens krav.

För att göra en beräkning av den administrativa bördan enligt Tillväxtverkets regelräknare motsvarar 140 det antal företag som har flödeskedjor som behöver någon form av organiserad mätning enligt lagförslaget. Försörjningen av skogsbränsle sker till stor del genom företag som även handlar med sågtimmer och massaved och vilket gör att antalet mätande företag i praktiken, som i dag inte omfattas av krav enligt virkesmätninglagen, kommer att vara betydligt färre än 140.

Kostnaden för att mäta skogsbränsle antas vara jämförbar eller lägre än kostnaden för att mäta andra virkessortiment. I beräkningen av administrativ börda har kostnaden 5 kronor per kubikmeter fast mått under bark använts, vilket motsvarar den kostnad som VMF Syd redovisar i sin årsredovisning för 2012. VMF Syd har betydligt fler små mätplatser än de andra virkesmätningföreningarna vilket gör att VMF Syds medelkostnad bedöms motsvara kostnader för skogsbränslet som uppstår till följd av lagförslaget. Fem kronor per kubikmeter fast mått under bark kan vara en överskattning i många fall eftersom den faktiska kostnaden för att mäta virke genom vägning vid ett stort värmeverk antagligen är lägre. Vägning är en snabbare metod än travmätning med fastvolymbedömning och mätning av enskilda stockar.

Tillväxtverkets regelräknare

Tillväxtverket har tagit fram en regelräknare som används för att kvantifiera den administrativa bördan som skapas vid regelgivning.

Regelräknaren utgår från formeln:

Resultat =

Population * Frekvens * (Minuter * Timlön/60 + Extern kostnad)

Population: antalet företag som berörs av skyldigheten. I de fall statistiken bygger på nationella händelser har antalet företag satts till 1 i regelräknaren.

Frekvens: antalet händelser per företag eller för landet i helhet om statistiken har nationell grund.

Minuter: arbetstid för ett visst arbetsmoment.

Timplön: timkostnad för personal i en virkesmättningsförening inklusive lön och lönebikostnader.

Extern kostnad: en kostnad per händelse eller objekt för att exempelvis skicka brev eller för att lagra data för ett mätbesked.

Tabell över beräknad administrativ börda enligt regelräknaren

Skyldigheter enligt lagförslaget	Resultat (kr)	Population (st.)	Frekvens (st.)	Tid (min)	Tim lön (kr/tim)	Extern kostnad (kr/ st.)
Anmäla verksamheten till tillsynsmyndigheten	99 813	343	1	60	291	
Lämna uppgifter om den bedrivna verksamheten till tillsynsmyndigheten	99 813	343	1	60	291	
Utföra mätning med tillräcklig noggrannhet	357 milj		71,4 milj			5
Skicka resultat till säljare och köpare (mätbesked)	7 840 000		490 000			16
Spara information som ligger till grund för resultat (mätbesked)	490 000		490 000			1
Spara resultatet (mätbesked)	490 000		490 000			1
På begäran lämna information som ligger till grund för resultat till säljare, köpare och tillsynsmyndigheten	14 550		50	60	291	
På begäran lämna resultatet (mätbesked) till tillsynsmyndigheten	14 550		50	60	291	
Utföra egenkontroll	14 280 000		3 000			4 760
Spara information som ligger till grund för resultatet av egenkontrollen	3 000		3 000			1
Spara resultat av egenkontrollen	3 000		3 000			1
På begäran lämna dessa till tillsynsmyndigheten	14 550		50	60	291	
Summa	380 349 276	kronor				

Beräkningsunderlag

Anmäla verksamheten till tillsynsmyndigheten

Att anmäla att ett företag mäter virke är en engångskostnad och uppgifterna är av enkel karaktär. Det antas att det tar 60 minuter i arbetstid för att ta fram de uppgifter som krävs och anmäla företagets verksamhet till tillsynsmyndigheten. Timlönen på 192 kronor per timme motsvarar lön och lönebikostnader för en genomsnittlig anställd på VMF Syd enligt årsredovisningen för 2012. Samma timlön används för alla beräkningar som baseras på arbetstid. Det maximala antalet företag som är aktuella för att anmäla verksamhet är beräknat till 343 st.

Lämna uppgifter om den bedrivna verksamheten till tillsynsmyndigheten

Uppgifterna som begärs är av enkel karaktär som antagligen återfinns i företagets årsredovisning eller i verksamhetsberättelsen. Det antas att det tar 60 minuter i arbetstid för att ta fram de begärda uppgifterna och skicka dessa till tillsynsmyndigheten

Utföra mätning med tillräcklig noggrannhet

Kostnaden för att mäta virke med tillräcklig noggrannhet antas var samma som kostnaden för att mäta virke enligt dagens virkesmätningslag. Lagens krav på mätningens noggrannhet kommer att tydliggöras i Skogsstyrelsens föreskrifter. De noggrannhetskrav som kommer att gälla för nya sortiment som biobränsle kommer påverka kostnaden för den mätningen. Enligt VMF Syds årsredovisning för 2012 är den genomsnittliga kostnaden för att mäta in virke 5 kronor per kubikmeter fast mått virke under bark ($m^3\text{fub}$), vilket motsvarar en genomsnittlig kostnad för samtliga sortiment. Då ingår egentligen även företagets totala kostnader för exempelvis administration, dokumentation av mätningen och utveckling och egen kontroll. Den genomsnittliga kostnaden för hela företaget ger därmed en överskattning av kostnaderna för skyldigheter enligt lagförslaget. Trots överskattningen bedöms medelkostnaden ändå ge en realistisk bild av en faktisk mätkostnad med tanke på att VMF Syd har en hög debiterbar tid på 93 procent för 2012. I beräkningarna nedan används kostnaden 5 kronor per kubikmeter fast mått virke även för skogsbränsle. Skogsbränslet omräknas från energi till volym sönderdelat material ($m^3\text{s}$) till motsvarande mängd fast mått virke under bark för att mätningens kostnad ska vara jämförbar med sågtimmer och massaved. Mätningens kostnad för rundvirke och skogsbränsle är jämförbar om man beaktar att de flesta transporter sker med bil och att en lastbil med rundvirke kan transportera motsvarande massa sönderdelat skogsbränsle. Volymen skiljer, men det blir ungefär lika många lastbilar. En kubikmeter stjälp mått flisat skogsbränslemotsvarar ca 0,37 kubikmeter fast mått virke under bark. Energi innehållet i en kubikmeter stjälp mått flisat skogsbränsle är ca 0,9 MWh Den totala mängden som mäts in för timmer, massaved och skogsbränsle blir 71,4 miljoner kubikmeter virke räknat i fast mått virke under bark. Den totala kostnaden blir 357 miljoner kronor. Skogsbränslemängden 5,8 miljoner $m^3\text{fub}$ motsvarar 8 % av den totala mängden virke, samma andel av den totala mätningens kostnad blir 28,6 miljoner kronor.

Nedan visas uppgifter om levererade virkesvolym av sågtimmer och massaved i Sverige enligt Skogsstatistisk årsbok 2012 och levererad energimängd från primärt skogsbränsle enligt Svenska Trädbränsleföreningens statistik. Med primärt skogsbränsle menas toppar, grenar, rundvirke och stubbar som inte har haft någon tidigare användning.

Leveranser från skogen år 2011	Volym fast virke	Volym sönderdelat virke	Energi mängd (TWh)
Sågtimmer av barrträd	34,3 milj. m ³ fub		
Sågtimmer av lövträd	0,1 milj. m ³ fub		
Massaved av barr- och lövträd	31,2 milj. m ³ fub		
Primärt skogsbränsle enligt statistikuppgift			14,3 TWh
Primärt skogsbränsle omräknat till flis (0,9 MWh/m ³ s)		15,8 milj. m ³ s	
Primärt skogsbränsle omräknat till fast volym (0,37 m ³ s/m ³ fub)	5,8 milj. m ³ fub		
Total virkesvolym	71,4 milj. m ³ fub		

Skicka resultat till säljare och köpare (mätbesked)

Beräkningen grundar sig på händelser på nationell nivå. Under 2012 skickade SDC (Skogsnäringsens IT-företag) ut ca 490 000 mätbesked till säljare och köpare i första affärsled. SDC har en högre servicenivå än vad lagstiftningen föreslår kräva och skickar ut ett nytt mätbesked så fort en mätning uppdateras vare sig det gäller olika köpare, mätplats, inmätt kvantitet, sortiment eller pris. Av mätbeskeden skrevs 330 000 st. ut på papper och skickades med post. Den genomsnittliga kostnaden för att skicka ut ett mätbesked bedöms till 16 kronor per mätbesked. I framtiden kan sannolikt kostnaden för att skicka beskeden med vanlig post minskas när fler väljer att ta emot mätbeskeden digitalt. Besparingspotentialen för att undvika att skicka brev fysiskt är ca 7 kr per brev. Kostnaden för de mätbesked som SDC faktiskt skickar ut är antagligen en överskattning jämfört med lagens krav. Som lägst kräver lagen att ett mätbesked skickas per virkesaffär i första affärsled. Det totala antalet gallringar och förnygringsavverkningar är ett sätt att bedöma hur många mätbesked som lagen kräver. Antalet gallringar och slutavverkningar är ca 150 000 för år 2011. Antalet avverkningar grundar sig på en avverkad eller gallrad areal på 584 000 hektar och en medelareal på ca 4 hektar per avverkning.

Spara information som ligger till grund för resultat (mätbesked)

Beräkningen grundar sig på att det antas kosta ca en krona att spara digital information motsvarande ett dokument. Antalet dokument som behöver sparas är det samma som det totala antalet mätbesked. Minneskapacitet är relativt billigt och kostnaden kan vara överskattad.

Spara resultatet (mätbesked)

Beräkningen grundar sig på att det antas kosta ca en krona att spara digital information motsvarande ett dokument. Antalet dokument som behöver sparas är det samma som det totala antalet mätbesked. Minneskapacitet är relativt billigt och kostnaden kan vara överskattad.

På begäran lämna information som ligger till grund för resultat till säljare, köpare och tillsynsmyndigheten

Beräkningen grundar sig på antaganden att det tar 60 minuters arbetstid för en person att ta fram information om en viss mätning och skicka den till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten antas be något företag om uppgifter vid 50 tillfällen per år. Om informationen finns lagrad i en sökbar databas går det sannolikt mycket fortare att ta fram data och skicka det med mejl.

På begäran lämna resultatet till tillsynsmyndigheten

Beräkningen grundar sig på antaganden att det tar 60 minuters arbetstid för en person att ta fram information om en viss mätning och skicka den till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten antas be något företag om uppgifter vid 50 tillfällen per år. Om informationen finns lagrad i en sökbar databas går det sannolikt mycket fortare att ta fram data och skicka det med mejl.

Utföra egenkontroll

Idag sker kontroll frivilligt inom virkesmätningssammanslutningarna och SDC för att följa upp systematiska fel och mätningens kvalitet. Kostnaden för kontrollverksamheten motsvarar 4 % organisationernas totala kostnader för virkesmätning. För en beräknad mätverksamhet av 357 miljoner kronor motsvarar det 14,28 miljoner kronor i kostnad för egenkontroll under förutsättning att den sker på ett liknade sätt som idag. Antalet kontroller antas vara 3000 st. vilket ger en kostnad av 4760 kronor per kontroll.

Spara information som ligger till grund för resultatet av egenkontrollen

Antalet kontroller antas vara 3000 st. och kostnaden för att spara data antas vara en krona per kontroll

Spara resultat av egenkontrollen

Antalet kontroller antas vara 3000 st. och kostnaden för att spara data antas vara en krona per kontroll

På begäran lämna dessa till tillsynsmyndigheten

Beräkningen grundar sig på antaganden att det tar 60 minuters arbetstid för en person att ta fram information om en viss kontroll och skicka den till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten antas be något företag om uppgifter vid 50 tillfällen per år. Om informationen finns lagrad i en sökbar databas går det sannolikt mycket fortare att ta fram data och skicka det med mejl.

Slutsatser om den ökade administrativa bördan

Den totala beräknade kostnaden för skyldigheterna enligt förslaget uppgår till 380 miljoner kronor. Beräkningarna följer Tillväxtverkets beräkningsmodell regelräknaren. Även om det inte skulle finnas någon virkesmätningsslag skulle företagen ha behov av att kvantifiera och värdera varuflöden för att kunna bestämma betalningen vid virkesaffärer och för att kunna styra sin verksamhet. I beräkningsmodellen uppgår kostnaden för själva mätningen och utskicket av mätbesked till köpare och säljare till 365 miljoner kronor. Det gör att den administrativa fördyringen till följd av lagen bedöms vara 15 miljoner kronor medräknat egenkontrollen. Om man antar att företagen även har ett eget behov av att bedriva kontroll för att säkerställa mätkvaliteten så blir fördyringen på grund av lagen uppskattningsvis 1,2 miljoner kronor. Detta bör jämföras med värdet på det avverkade virket och de fördelar som lagstiftningen ger som beskrivs i meddelande nr 2 2013.

Virkesmätning av primärt skogsbränsle i första affärsled är en skyldighet som inte ingår i den nu gällande lagstiftningen. Bränslemängden utgör 8 procent av den totala mängden virke som omfattas av förslaget till ny lag. En andel på 8 procent av de totala kostnaderna för hela lagen blir 30 miljoner kronor för skyldigheter för virke för energiproduktion enligt lagförslaget. Om man antar att företagen även har ett eget behov av att bedriva kontroll för att säkerställa mätkvaliteten så blir fördyringen av skogsbränslet till följd av lagförslaget 1,2 miljoner kronor inklusive egenkontrollen.